

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRO
Į S A K Y M A S

**DĖL KABAMŪJŲ IR PASTATOMŪJŲ PLATFORMINIŲ ĮRENGINIŲ NAUDOJIMO
IR PRIEŽIŪROS TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO**

2012 m. vasario 1 d. Nr. A1-52
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatymo (Žin., 1996, Nr. [46-1116](#); 2000, Nr. 89-2742; 2003, Nr. [119-5404](#)) 5 straipsnio 2 punktu ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. birželio 29 d. nutarimo Nr. 817 „Dėl teisės aktų, būtinų Lietuvos Respublikos potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatymui įgyvendinti, patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. [57-2053](#); 2004, Nr. [133-4802](#)) 2.3 punktu:

1. T v i r t i n u Kabamųjų ir pastatomųjų platforminių įrenginių naudojimo ir priežiūros taisykles (pridedama).

2. N u s t a t a u, kad šis įsakymas įsigalioja 2012 m. gegužės 1 d.

3. P a v e d u Lietuvos Respublikos valstybinei darbo inspekcijai kontroliuoti 1 punkte nurodytų taisyklių vykdymą.

SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRAS

DONATAS JANKAUSKAS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos ir darbo ministro
2012 m. vasario 1 d. įsakymu Nr. A1-52

KABAMŪJŲ IR PASTATOMŪJŲ PLATFORMINIŲ ĮRENGINIŲ NAUDOJIMO IR PRIEŽIŪROS TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Kabamųjų ir pastatomųjų platforminių įrenginių naudojimo ir priežiūros taisyklės (toliau – Taisyklės) nustato reikalavimus, kaip turi būti pradedami naudoti, naudojami, tikrinama techninė būklė ir prižiūrimi kabamieji ir pastatomieji platforminiai įrenginiai (toliau – platforminiai įrenginiai), nurodyti Įgaliotų įstaigų prižiūrimų ir valstybės registre registruojamų potencialiai pavojingų įrenginių (nurodant jų parametrus) sąrašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2004 m. lapkričio 9 d. įsakymu Nr. A1-246 (Žin., 2004, Nr. [166-6070](#)), 5.2.1 punkte.

2. Taisyklės netaikomos:

- 2.1. statybiniam keltuvams;
- 2.2. mobiliosioms darbinėms kėlimo platformoms;
- 2.3. gaisriniam keltuvams;
- 2.4. kalnakasybos šachtose sumontuotiems keltuvams;
- 2.5. neįgaliųjų keltuvams;
- 2.6. kėlimo stalams, kurių kėlimo aukštis mažesnis negu 1,3 m;
- 2.7. orlaivių pagalbinei antžeminei įrangai;
- 2.8. pakeliamajai operatoriaus vietai, kuri yra konstrukcinė kito įrenginio dalis;
- 2.9. ant krano kablio kabinamiems kabamiesiems krepšiams;
- 2.10. statybiniam pastoliam.

3. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

Darbinė platforma – aptverta platforma (lopšys) arba kabamoji sėdynė, kurią su darbuotoju (-ais), darbo priemonėmis ir medžiagomis galima pakelti ar nuleisti į reikiamą darbinę padėtį ir iš kurios atliekami darbai.

Kabamasis platforminis įrenginys (toliau – **KPI**) – įrenginys, sudarytas mažiausiai iš pakabos, standžiai ar paslankiai sujungtos su pastatu, valdytuvų ir lynais laikomos ir keliamos darbinės platformos, skirtas nuleisti darbuotojus į darbo vietas, kad jie atliktų darbą iš darbinės platformos.

Modifikavimas – platforminio įrenginio esminių charakteristikų pakeitimas: pavaros pakeitimas, kėlimo aukščio padidinimas, konstrukcijų sustiprinimas padidinant jų keliamąją galią, taip pat kiti pertvarkymo atvejai, sukelti apkrovų platforminių įrenginių mazguose ir darbinuose elementuose padidėjimą bei persiskirstymą arba mažinantys stabilumą, nesvirumą, atsparumą bei tvirtumą. Modifikavimas nėra techninės priežiūros veiksmas. Modifikavimas atliekamas pagal Techninio reglamento „Mašinų sauga“, patvirtinto Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2000 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. 28 (Žin., 2000, Nr. [23-601](#); 2007, Nr. [129-5249](#)), reikalavimus.

Naudojimo dokumentų byla (pasas) – platforminio įrenginio techninių charakteristikų sąvadas, kiti gamintojo kartu su platforminiu įrenginiu pateikti techniniai dokumentai, naudojimo instrukcijos, būtinos įrenginiui tinkamai naudoti, prižiūrėti, remontuoti bei jo veikimui tikrinti, platforminio įrenginio priežiūros žurnalas ir visa kaupiamoji informacija (dokumentai, protokolai, sertifikatai, ataskaitos apie įrenginio techninės būklės patikrinimus, apie atliktus remontus, modifikacijas, pakeistus mazgus ir dalis, duomenys apie avarijas, gedimus ir techninius sutrikimus, registravimo Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registre pažyma ir kita su platforminio įrenginio naudojimu susijusi informacija).

Remontas – sudilusių, sulūžusių ar dėl kitų priežasčių netinkamų naudoti dalių, mazgų keitimas ar taisymas, nekeičiant platforminio įrenginio techninių charakteristikų. Remontu nelaikomi modifikavimo darbai.

Pamainų žurnalas – platforminio įrenginio savininko sprendimu užvedamas žurnalas, saugomas operatoriui prieinamoje vietoje. Pamainų žurnale kiekvieną dieną ar pamainą prieš pradėdant darbą daromi įrašai apie platforminio įrenginio apžiūros rezultatus, jo tinkamumą naudoti ar nustatytus gedimus, taip pat gali būti daromi kiti įrašai apie platforminio įrenginio techninę būklę (pvz., remonto atlikimas, apžiūros po atlikto remonto rezultatas) ar apie platforminio įrenginio pastatymą, specialiųjų leidimų išdavimą.

Pastatomasis platforminis įrenginys (toliau – **PPI**) – įrenginys, sudarytas mažiausiai iš standžios konstrukcijos bokšto(-ų), nejudamojo pagrindo ar važiuoklės, darbinės platformos, judančios išilgai bokšto, ir valdytuvų, skirtas pakelti darbuotojus į darbo vietas, kad jie atliktų darbą iš darbinės platformos.

Vardinė apkrova – didžiausia darbinės platformos apkrova, kuriai suprojektuotas platforminis įrenginys jį naudojant pagal gamintojo nurodymus.

4. Kitos šiose Taisyklėse vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatyme (Žin., 1996, Nr. [46-1116](#); 2000, Nr. 89-2742), Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatyme (Žin., 2003, Nr. [70-3170](#)), techniniame reglamente „Mašinų sauga“, kituose teisės aktuose, nurodytuose šių Taisyklių 1 priede, bei darniuosiuose standartuose, nurodytuose šių Taisyklių 2 priede, vartojamas sąvokas.

5. Nauji platforminiai įrenginiai gali būti pradėdami naudoti, jeigu jie atitinka techninio reglamento „Mašinų sauga“ ir statybos techninio reglamento STR 2.01.08:2003 „Lauko sąlygomis naudojamos įrangos į aplinką skleidžiamo triukšmo valdymas“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. 325 (Žin., 2003, Nr. [90-4086](#)), reikalavimus. Įrenginiai turi būti paženklinami CE ženklu, turėti EB atitikties deklaraciją ir naudojimo dokumentų bylą (pasą). Įrenginiai su vidaus degimo varikliais turi būti paženklinami garantuoto garso galios lygio vertės rodmenų ženklu. Naudojimo instrukcijos turi būti surašytos lietuvių kalba.

6. Platforminio įrenginio savininkas atsako už saugų jo naudojimą pagal gamintojo nustatytą paskirtį, nuolatinę platforminio įrenginio priežiūrą, užtikrinančią jo tinkamą techninę būklę, ir įstatymų nustatyta tvarka atlygina žalą, padarytą dėl įrenginio nesaugaus naudojimo. Už išnuomoto (suteikto naudotis) platforminio įrenginio techninę būklę ir saugų jo naudojimą taip pat atsakingas platforminio įrenginio savininkas, jei kitaip nenustatyta nuomos (panaudos) sutartyje.

II. PLATFORMINIŲ ĮRENGINIŲ PRIPAŽINIMAS TINKAMAI NAUDOTI IR REGISTRAVIMAS

7. Prieš pradėdamas pirmą kartą naudoti platforminį įrenginį, jo savininkas turi sudaryti sutartį dėl platforminio įrenginio techninės būklės tikrinimo su viena jo paties pasirinkta įgaliota įstaiga ir, gavęs šios įstaigos išvadą, kad platforminis įrenginys yra tinkamas saugiai naudoti, įregistruoti platforminį įrenginį Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registre.

8. Laikiniai į Lietuvą įvežtas platforminis įrenginys prieš pradėdant jį naudoti turi būti patikrintas įgaliotos įstaigos ir įregistruotas Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registre naudojimo laikotarpiui.

9. Platforminis įrenginys laikomas pripažintu tinkamu naudoti, kai įgaliotos įstaigos ekspertas, atlikęs jo techninės būklės patikrinimą, surašo išvadą, kad platforminis įrenginys yra tinkamas saugiai naudoti, ir padaro atitinkamą įrašą naudojimo dokumentų byloje (pase).

10. Platforminis įrenginys turi būti įregistruojamas ir išregistruojamas Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registro nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gegužės 9 d. nutarimu Nr. 645 (Žin., 2002, Nr. [48-1844](#); 2006, Nr. [10-](#)

[358](#)), nustatyta tvarka.

11. Neįregistruotą Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registre platforminį įrenginį naudoti draudžiama.

III. PLATFORMINIŲ ĮRENGINIŲ NAUDOJIMAS IR PRIEŽIŪRA

12. Platforminio įrenginio savininkas privalo užtikrinti jo saugų naudojimą ir kvalifikuotą nuolatinę priežiūrą, vadovaudamasis platforminio įrenginio gamintojo pateiktais naudojimo dokumentais ir šių Taisyklių, Potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatymo, Darbo įrenginių naudojimo bendrųjų nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 1999 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. 102 (Žin., 2000, Nr. [3-88](#)), kitų teisės aktų, reglamentuojančių kėlimo įrenginių naudojimą ir žmonių kėlimą, reikalavimais.

13. Patalpose arba objektuose, kuriuose gali susidaryti sprogį aplinka, turi būti naudojami platforminiai įrenginiai, kurių naudojimo dokumentuose nurodyta, kad juos galima saugiai naudoti sprogyje aplinkoje, o jų apsaugos lygio kategorija turi atitikti Darbuotojų, dirbančių potencialiai sprogyje aplinkoje, saugos nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2005 m. rugsėjo 30 d. įsakymu A1-262 (Žin., 2005, Nr. [118-4277](#)), nurodytą zoną.

14. Darbinėje platformoje iš valdymo pulto matomoje vietoje turi būti pritvirtinta apkrovų lentelė, kurioje turi būti nurodytos pagrindinės platformos ir platformos pailginimų konkrečių konfigūracijų vardinės apkrovos ir apkrovų paskirstymo apribojimai. Platforminio įrenginio savininkas privalo aiškiai paženklinti platforminį įrenginį, nurodydamas jo tipą (marke), registracijos Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registre numerį, atlikto ir būsimo techninės būklės tikrinimo datą.

15. Platforminio įrenginio savininkas turi teisę pasirinkti platforminio įrenginio nuolatinės priežiūros organizavimo būdą – atlikti nuolatinę priežiūrą savo jėgomis (kai turi reikiamos kvalifikacijos personalą) arba nuolatinės priežiūros vykdymą perduoti juridiniam asmeniui, turinčiam nuolatinės kėlimo įrenginių priežiūros licenciją (toliau – licencijuota įmonė), pagal tiesiogiai (be tarpininkų) tarp įrenginio savininko ir licencijuotos įmonės sudaromą sutartį. Sutartyje turi būti nurodytos perduodamos funkcijos bei platforminio įrenginio savininko ir licencijuotos įmonės atsakomybės ribos, užtikrinant saugų platforminio įrenginio naudojimą.

16. Jei platforminis įrenginys išnuomojamas (suteikiamas naudotis) kitam fiziniam arba juridiniam asmeniui, turi būti sudaroma nuomos (panaudos) sutartis. Nuomos (panaudos) sutartyje turi būti aiškiai apibrėžta savininko ir nuomininko pareigos ir atsakomybės ribos, susijusios su personalo skyrimu, platforminio įrenginio nuolatinė priežiūra ir jo naudojimu nuomos periodu.

17. Platforminio įrenginio savininkas nuomininkui turi pateikti visą būtiną informaciją (naudojimo instrukcijas, techninę dokumentaciją ir kt.), kad būtų užtikrintas saugus platforminio įrenginio naudojimas ir kvalifikuota jo nuolatinė priežiūra.

18. Platforminio įrenginio savininkas arba licencijuota įmonė pagal sutartyje dėl platforminio įrenginio nuolatinės priežiūros jai perduotas funkcijas privalo:

18.1. tvarkomuoju dokumentu paskirti platforminio įrenginio priežiūros meistrą Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendrųjų nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. birželio 17 d. įsakymu Nr. A1-287/V-611 (Žin., 2011, Nr. [76-3683](#)), nustatyta tvarka atestuotą pagal Kėlimo įrenginių priežiūros meistro mokymo programą. Tais atvejais, kai platforminio įrenginio priežiūros meistras reikiamas žinias ir įgūdžius yra įgijęs kitoje ES valstybėje narėje, jis turi turėti tai įrodančius dokumentus;

18.2. platforminį įrenginį valdyti ir žmonėms kelti tvarkomuoju dokumentu paskirti Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendrųjų nuostatų nustatyta

tvarka išmokyta ir atestuota platforminio įrenginio operatorių (toliau – operatorius). Tais atvejais, kai operatorius reikiamas žinias ir įgūdžius yra įgijęs kitoje ES valstybėje narėje, jis turi turėti tai įrodančius dokumentus. Platforminio įrenginio operatorius privalo turėti ne žemesnę kaip pradinę apsaugos nuo elektros poveikio kategoriją, jeigu darbas susijęs su elektros poveikio rizika (pvz., darbai elektros tinklų apsaugos zonoje, veikiančiose elektrinėse, transformatorių pastotėse, transformatorinėse ir kt.);

18.3. skirti tik kvalifikuotus (atitinkamos kompetencijos, išmokytus ir instruktuos) asmenis (elektrikus, šaltkalvius ir kt.) platforminiam įrenginiui sumontuoti, išmontuoti ir nuolatinei priežiūrai vykdyti;

18.4. jeigu būtina, parengti su platforminiu įrenginiu dirbančių ir jo nuolatinę priežiūrą atliekančių darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijas;

18.5. užtikrinti, kad platforminio įrenginio priežiūros meistras, operatorius, kiti su platforminiu įrenginiu dirbantys darbuotojai bei jo nuolatinę priežiūrą atliekantis personalas gautų visapusišką informaciją apie saugų platforminio įrenginio naudojimą ir priežiūrą. Užrašai, ženklai, apkrovos ir kitos informacinės lentelės, kurios pagal platforminio įrenginio naudojimo dokumentus turi būti pritvirtintos prie platforminio įrenginio konstrukcijų, valdymo, kontrolės ir saugos įtaisų, turi būti lengvai įskaitomos ir suprantamos;

18.6. užtikrinti, kad platforminis įrenginys būtų laiku paruoštas įgaliotos įstaigos atliekamam techninės būklės patikrinimui, apie tai pranešta šiai įstaigai, jos darbuotojams būtų sudarytos sutartyje numatytos darbo sąlygos ir pateikti reikalingi dokumentai (naudojimo dokumentų byla (pasas), platforminį įrenginį valdančių ir prižiūrinčių darbuotojų skyrimą pareigoms bei jų kvalifikaciją patvirtinantys dokumentai). Užtikrinti, kad platforminis įrenginys būtų eksploatuojamas tik esant įgaliotos įstaigos išvadai, kad įrenginys yra tinkamas saugiai naudoti;

18.7. atsiradus platforminio įrenginio naudojimo sutrikimams, gedimams ar kitiems pavojų keliantiems veiksniams, arba kai platforminio įrenginio nuolatinės priežiūros metu ar platforminio įrenginio techninės būklės tikrinimo metu nustatoma, kad gali įvykti platforminio įrenginio avarija, kad platforminis įrenginys kelia pavojų darbuotojų ir kitų žmonių sveikatai, gyvybei, turtui ar aplinkai, užtikrinti, kad platforminio įrenginio naudojimas būtų nedelsiant sustabdytas ir atnaujintas tik pašalinus nustatytus trūkumus ar kitas pavojaus priežastis;

18.8. vadovaudamasis Nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugsėjo 2 d. nutarimu Nr. 1118 (Žin., 2004, Nr. [136-4945](#)), ir Potencialiai pavojingų įrenginių avarijų tyrimo nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2006 m. rugpjūčio 4 d. įsakymu Nr. A1-232/4-306 (Žin., 2006, Nr. [88-3481](#)), pranešti Valstybinei darbo inspekcijai, įgaliotai įstaigai apie platforminio įrenginio avariją ir su platforminio įrenginio naudojimu susijusius sunkius ir mirtinus nelaimingus atsitikimus, organizuoti avarijos padarinių lokalizavimą, likvidavimą ir avarijos tyrimą;

18.9. nustatyti platforminio įrenginio nuolatinės priežiūros bei remonto tvarką ir organizuoti priežiūros darbus taip, kad platforminis įrenginys visada būtų tvarkingas ir tinkamas saugiai naudoti;

18.10. užtikrinti, kad platforminio įrenginio remontui naudojamos medžiagos, mazgai, elementai ir detalės būtų parenkamos pagal gamintojo pateiktą platforminio įrenginio techninę dokumentaciją. Skaičiuojamųjų elementų ir detalių, naudojamų platforminio įrenginio remontui, metalo kokybė turi būti patvirtinta gamintojo kokybės sertifikatais. Tais atvejais, kai remontuojamo platforminio įrenginio techninėje dokumentacijoje metalinių konstrukcijų medžiagų markės bei savybės nenurodytos, tinkamos medžiagos parenkamos atlikus gamintojo naudoto metalo tyrimus;

18.11. užtikrinti, kad, remontuojant platforminio įrenginio metalines konstrukcijas, skaičiuojamieji elementai būtų suvirinami pagal galiojančiuose standartuose nustatyta tvarka parengtus ir patvirtintus suvirinimo procedūrų aprašus. Suvirinti skaičiuojamuosius platforminio įrenginio metalinių konstrukcijų elementus turi būti leidžiama tik atestuotiesiems ir

turintiems galiojantį kvalifikacijos pažymėjimą (sertifikatą) suvirintojams. Suvirinimo darbų kokybės dokumentai (naudotų medžiagų sąrašas, jų sertifikatai, suvirinimo procedūrų aprašai, suvirintojo atestavimo duomenys ir identifikavimo ženklai ir kt.) turi būti saugomi naudojimo dokumentų byloje (pase). Šiuos dokumentus privalo pateikti juridinis asmuo, atlikęs remonto darbus;

18.12. jeigu atliekamas platforminio įrenginio modifikavimas, užtikrinti, kad modifikuotas platforminis įrenginys atitiktų Techninio reglamento „Mašinų sauga“ reikalavimus;

18.13. užtikrinti, kad visą platforminio įrenginio naudojimo laiką jo naudojimo dokumentų byla (pasas) būtų saugoma ir pildoma (renkama kaupiamoji informacija ir platforminio įrenginio priežiūros žurnale daromi įrašai). Nustatyti platforminio įrenginio priežiūros žurnalo pildymo tvarką ir paskirti už tai atsakingus asmenis. Platforminio įrenginio savininkas, įvertinęs platforminio įrenginio sudėtingumą, jo naudojimo ar priežiūros organizavimo specifiką (pvz., įrenginys išnuomojamas) ir priėmęs sprendimą užvesti pamainų žurnalą, turi nustatyti jo pildymo tvarką;

18.14. naudojimo dokumentų bylą (pasą), jeigu ji yra dingusi, parengti iš naujo. Šiam tikslui reikalinga informacija gaunama iš gamintojų, jų atstovų arba iš kitų kompetentingų institucijų ar asmenų, jeigu reikia, turi būti atlikti reikalingi matavimai, bandymai ir (arba) tyrimai.

19. Naudojimo dokumentų byloje (pase) turi būti įrašomi, kaupiami šie duomenys ir dokumentai:

19.1. platforminio įrenginio savininko pavadinimas, adresas ir įrašo data;

19.2. platforminio įrenginio sumontavimo vieta ir data;

19.3. platforminio įrenginio priežiūros meistro vardas, pavardė, skyrimo data ir tvarkomojo dokumento žymenys;

19.4. įgaliotos įstaigos atliekamų techninės būklės patikrinimų datos, išvados ir patikrinimo ataskaitų žymenys bei ataskaitų egzemplioriai;

19.5. platforminio įrenginio įregistravimo Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registre pažyma;

19.6. nuolatinės priežiūros veiksmų grafikas, atlikto remonto ir kitų nuolatinės priežiūros veiksmų trumpas aprašymas, data, naudotų medžiagų, pakeistų konstrukcijų, mazgų, detalių ar elementų žymenys, sertifikatai, darbus atlikusio juridinio ar fizinio asmens duomenys;

19.7. varžų matavimo protokolai, kiti platforminio įrenginio saugiam naudojimui svarbūs dokumentai;

19.8. platforminio įrenginio avarijų, gedimų ar sutrikimų trumpas aprašymas ir šių įvykių data;

19.9. jeigu atlikta modifikacija, informacija apie ją (techninė byla) pagal Techninio reglamento „Mašinų sauga“ 7 priedo reikalavimus, nekartoiant platforminio įrenginio gamintojo pateiktų duomenų ir informacijos, kuri nepasikeitė po modifikacijos, jeigu šios informacijos kartojimas nebūtinas įrenginio pasikeitusiems techninėms charakteristikoms ir savybėms apibrėžti.

20. Vadovauti darbams su platforminiais įrenginiais skiriamas darbo vadovas. Darbo vadovą tvarkomuoju dokumentu paskiria asmuo, atsakingas už darbų vykdymą objekte, kur naudojamas platforminis įrenginys. Statybvietėje darbo vadovas skiriamas suderinus tai su statinio statybos vadovu (arba statybos saugos ir sveikatos darbe koordinatoriumi). Darbo vadovas turi būti Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendrųjų nuostatų nustatyta tvarka išmokytas ir atestuotas pagal Platforminių kėlimo įrenginių darbo vadovo programą. Platforminio įrenginio savininko arba asmens, atsakingo už darbų vykdymą objekte, sprendimu darbams, kurių saugą užtikrinti gali operatorius iš savo darbo vietos, darbo vadovo pareigas leidžiama pavesti operatoriui, turinčiam ne mažiau kaip 1 metų darbo stažą su šio tipo platforminiais įrenginiais ir išmokytam bei atestuojamam pagal Platforminių kėlimo įrenginių darbo vadovo programą.

21. Su platforminiu įrenginiu dirbantys ir jo nuolatinę priežiūrą atliekantys darbuotojai turi būti pasitikrinę sveikatą ir turėti galiojančią sveikatos priežiūros įstaigos gydytojų išvadą apie tinkamumą šiam darbui. Sveikatos tikrinimus, vadovaudamasis teisės aktu, reglamentuojančių profilaktinių sveikatos tikrinimų sveikatos priežiūros įstaigose tvarką, nuostatomis, organizuoja platforminio įrenginio savininkas arba kitas šiuos darbuotojus paskyręs darbdavys ar jo įgaliotas asmuo.

22. Platforminio įrenginio priežiūros meistras, užtikrindamas saugų platforminio įrenginio naudojimą, privalo:

22.1. sudaryti platforminio įrenginio techninių apžiūrų ir remonto grafikus, prižiūrėti jų vykdymą ir užtikrinti, kad platforminis įrenginys būtų tinkamos techninės būklės;

22.2. saugoti ir pildyti naudojimo dokumentų bylą (pasą) platforminio įrenginio savininko nustatyta tvarka;

22.3. leisti platforminio įrenginio nuolatinę priežiūrą atlikti tik kvalifikuotiems atitinkamos kompetencijos darbuotojams;

22.4. rūpintis, kad platforminio įrenginio operatoriai ir nuolatinę priežiūrą atliekantys darbuotojai gautų visą informaciją, reikalingą saugiam platforminio įrenginio naudojimui ir priežiūrai užtikrinti, susipažintų su ja bei vykdytų nustatytus reikalavimus;

22.5. užtikrinti, kad valdymo ir kontrolės įtaisai būtų tinkamai paženklinėti, apkrovų ir kitos informacinės lentelės būtų lengvai įskaitomos ir suprantamos;

22.6. užtikrinti, kad platforminio įrenginio nuolatinės priežiūros darbai būtų vykdomi saugiai;

22.7. sustabdyti platforminio įrenginio naudojimą, jeigu platforminis įrenginys turi defektų ir (arba) jis naudojamas pažeidžiant gamintojo nustatytas sąlygas ir šių Taisyklių reikalavimus, ir imtis priemonių, kad šie defektai ar pažeidimai būtų nedelsiant pašalinti. Sprendimą remontuoti platforminį įrenginį ir pradėti darbą po remonto priežiūros meistras įrašo platforminio įrenginio priežiūros žurnale;

22.8. rūpintis, kad platforminio įrenginio techninės būklės tikrinimai būtų atliekami nustatytu laiku. Turi paruošti platforminį įrenginį techninei būklei patikrinti, pranešti apie tai įgaliotai įstaigai ir dalyvauti atliekant patikrinimą;

22.9. kontroliuoti, kaip vykdomi įgaliotos įstaigos eksperto ir kontroliuojančių institucijų pareigūnų raštiški reikalavimai, susiję su platforminio įrenginio naudojimu ir saugiu darbu iš darbinės platformos;

22.10. pagal jam priskirtą kompetenciją rūpintis platforminio įrenginio nuomos (panaudos) sutarties sąlygų vykdymu.

23. Platforminio įrenginio priežiūros meistras turi neleisti pradėti platforminio įrenginio naudojimo arba jį sustabdyti, jeigu:

23.1. platforminis įrenginys neįregistruotas Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registre;

23.2. nėra įgaliotos įstaigos išvados, kad platforminis įrenginys yra tinkamas saugiai naudoti;

23.3. neįvykdyti kontroliuojančių institucijų pareigūnų raštiški nurodymai ar įgaliotos įstaigos eksperto išvadoje nurodytos platforminio įrenginio saugaus naudojimo sąlygos;

23.4. platforminio įrenginio konstrukcijose nustatyti įtrūkimai, kiti defektai, mažinantys konstrukcijų stiprumą ir keliantys pavojų sveikatai ir saugai;

23.5. deformuota darbinė platforma, pažeisti darbinės platformos aptvarai, sugedę ar netinkamai veikia durelių užsklendimo ar darbinės platformos ilginimo mechanizmai arba yra kitų darbinės platformos pažeidimų;

23.6. neleistinai nudilę lynai, nesutvarkyti kėlimo ar pakabos mechanizmai, pažeista atsvarų sistema;

23.7. yra gedimų ar sutrikimų valdymo sistemoje;

23.8. sugedę ar nepatikimai veikia darbinės platformos kėlimo mechanizmų stabdžiai;

23.9. nesandari hidraulinė sistema;

23.10. sugedę ar nepatikimai veikia saugos įtaisai, apkrovos ribotuvas, avarinio nuleidimo (kėlimo) sistema ar signalizacija;

23.11. yra kitų gedimų, defektų ar veikimo sutrikimų, keliančių pavojų žmonių saugai ir sveikatai, aplinkai ar turtui.

24. Operatorius, paskirtas dirbti su platforminiu įrenginiu, turi būti papildomai išmokytas ar supažindintas su šio platforminio įrenginio naudojimo, įrengimo ir priežiūros ypatumais bei jam, priklausomai nuo platforminio įrenginio valdymo sudėtingumo, gali būti paskirta stažuotė, jeigu jis ilgiau kaip vienerius metus nedirbo pagal šią specialybę arba, dirbęs su vieno tipo platforminiu įrenginiu, skiriamas dirbti su kito tipo ar to paties tipo, bet kito modelio arba kitos pavaros rūšies platforminiu įrenginiu. Po įgūdžių patikrinimo operatoriui galima leisti dirbti su platforminiu įrenginiu. Stažuotės eigą kontroliuoja platforminio įrenginio priežiūros meistras, o jai vadovauja priskirtas patyręs operatorius, turintis ne mažesnę kaip vienerių metų darbo su analogišku platforminiu įrenginiu patirtį. Stažuotės organizavimo ir įgūdžių patikrinimo tvarką nustato platforminio įrenginio savininkas.

25. Kiekvieną pamainą prieš pradėdamas darbą operatorius privalo apžiūrėti platforminį įrenginį ir įsitikinti, kad jo techninė būklė yra tinkama darbui. Jeigu platforminio įrenginio naudojimo dokumentuose nenustatyta kitaip, operatorius privalo patikrinti, ar:

25.1. PPI pastatytas pagal jo naudojimo instrukcijoje nustatytus reikalavimus, ar tinkama papildomų atramų (spyrių) sąlyčio su gruntu vietos būklė. Jeigu dėl pasikeitusių oro sąlygų gali pasikeisti grunto būklė, patikrinimo procedūra turi būti pakartota;

25.2. tinkama KPI pavaros ir apsauginių lynų, jų tvirtinimo vietų bei pakabos sistemos būklė. Jeigu dėl pasikeitusių oro sąlygų gali pasikeisti pakabos sistemos būklė, patikrinimo procedūra turi būti pakartota;

25.3. valdymo įtaisai, stabdžiai ir avariniai stabdikliai, eigos ribojimo jungikliai tvarkingi ar patikimai veikia stabdžiai ir pakėlimo, nuleidimo mechanizmai;

25.4. tinkama turėklų, laikančiųjų bokšto traversų, atsvarų ir kitų metalinių konstrukcijų būklė;

25.5. nepažeisti elektros kabeliai, įvadinis jungiklis, kiti platforminio įrenginio naudojimo dokumentuose nurodyti elektros tiekimo įtaisai;

25.6. signalizacija veikia tinkamai;

25.7. nuo darbinės platformos nuvalytos atliekos, statybinių medžiagų likučiai, sniegas ir kiti teršalai;

25.8. informacinių lentelių informacija lengvai įskaitoma ir suprantama;

25.9. paruošti darbui įrankiai ir sukrautos medžiagos nekyšo už darbinės platformos turėklų. Įsitikinti, kad darbinės platformos judėjimo kelyje nėra jokių kliūčių (pvz., iš pastato nekyšo jokie daiktai, galintys kliudyti darbo platformą).

26. Jeigu platforminio įrenginio savininkas nusprendė, kad turi būti užvestas pamainų žurnalas, platforminio įrenginio apžiūrų ir kasdieninių (kaspamaininių) patikrinimų rezultatai turi būti įrašomi pamainų žurnale.

27. Darbo metu operatorius privalo:

27.1. naudoti platforminį įrenginį, kaip nurodyta platforminio įrenginio naudojimo dokumentuose;

27.2. leisti įlipti darbuotojams į darbinę platformą ir išlipti iš jos, sukrauti ir iškrauti krovinius tik darbinei platformai esant patekties padėtyje;

27.3. naudoti instrukcijose nurodytas asmenines apsaugos priemones;

27.4. nekelti darbinės platformos, jei joje esantys darbuotojai nenaudoja asmeninių apsaugos priemonių. Stebėti, kad keliant ar nuleidžiant darbinę platformą bei atliekant darbus įėjimo į darbinę platformą anga būtų uždaryta ir durelės užsklęstos;

27.5. stebėti, kad darbuotojai, dirbantys pakeltoje darbinėje platformoje, laikytųsi saugos ir sveikatos reikalavimų;

27.6. vykdyti platforminio įrenginio darbo vadovo nurodymus;

27.7. nekelti darbinės platformos, kai jos apkrova viršija gamintojo nurodytą vardinę apkrovą. Susipažinęs su darbų technologiniu projektu arba darbų technologijos aprašu, įvertinti, ar planuojama naudoti įranga (vandens purškimo ar smėlio srovės įranga, elektriniai trupintuvai ar kt.) pagal jos sukeliamas jėgas atitinka platforminio įrenginio naudojimo dokumentuose leidžiamas apkrovas. Apie darbui netinkamas sąlygas operatorius turi pranešti darbo vadovui;

27.8. neleisti įlipti į darbinę platformą ir nekelti nepaskirtų dirbti neinstruktuočių darbuotojų;

27.9. nepalikti pakeltos darbinės platformos be priežiūros, baigus ar pertraukus darbą darbinę platformą pastatyti į platforminio įrenginio naudojimo dokumentuose nurodytą „nedarbo“ padėtį ir apsaugoti taip (pvz., atskyrus nuo maitinimo tinklo, užrakinti įvadinį kirtiklį), kad ja nebūtų įmanoma neleistinai pasinaudoti;

27.10. nedirbti su platforminiu įrenginiu, kai meteorologinės sąlygos (pvz., vėjo greitis, aplinkos temperatūra, rūkas ir kt.) ar kiti veiksniai neatitinka platforminio įrenginio naudojimo dokumentuose nustatytų sąlygų. Apie darbui netinkamas sąlygas operatorius turi pranešti darbo vadovui;

27.11. neleisti naudoti platforminį įrenginį kaip statybinį keltuvaž ar kitaip naudoti ne pagal paskirtį;

27.12. neįjungti platforminio įrenginio mechanizmų, kai ant jo konstrukcijų arba pavojingoje darbo zonoje yra žmonių. Šis reikalavimas netaikomas, kai atliekami platforminio įrenginio priežiūros ar derinimo darbai. Šiuo atveju mechanizmai turi būti įjungiami pagal tikrinančiojo asmens duodamą signalą;

27.13. nedirbti nebaigtu remontuoti platforminiu įrenginiu;

27.14. įvykus gedimui ar sutrikimui, kuris kelia pavojų saugai, nedelsdamas imtis platforminio įrenginio naudojimo instrukcijoje nurodytų veiksmų, kad iš platforminio įrenginio būtų saugiai evakuoti darbininkai, o darbinė platforma nuleista (pakelta) į saugią padėtį ir apie tai pranešti darbų vadovui ir priežiūros meistriui;

27.15. įvykus platforminio įrenginio avarijai, operatorius, vadovaudamasis platforminio įrenginio naudojimo instrukcija, turi nedelsdamas imtis veiksmų siekiant sumažinti avarijos pasekmes – evakuoti darbuotojus iš darbinės platformos, evakuotis pačiam ir, jeigu įmanoma, nuleisti (pakelti) darbinę platformą į saugią padėtį ir nedelsdamas apie avariją pranešti darbų vadovui bei priežiūros meistriui.

28. Darbo vadovas privalo:

28.1. užtikrinti darbų su platforminiais įrenginiais planavimą, organizavimą, koordinavimą, vykdymą ir priežiūrą bei šių darbų vykdymą pagal platforminio įrenginio naudojimo instrukcijos, darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus;

28.2. įsitikinti, kad visi darbinėje platformoje dirbantys darbuotojai turi tinkamas asmenines apsaugos priemones ir kontroliuoti, kad asmeninės apsaugos priemonės būtų nuolat ir tinkamai naudojamos;

28.3. kontroliuoti, kad operatorius ir kiti darbuotojai vykdytų darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus, prireikus instruktuoti juos darbo vietoje apie tai, kaip saugiai atlikti numatomus darbus. Kontroliuoti, kad darbinė platforma nebūtų perkraunama, kroviniai būtų teisingai išdėstomi ant darbinės platformos;

28.4. pagal darbų technologinį projektą arba darbų technologijos aprašą numatyti darbų atlikimo tvarką ir su ja supažindinti operatorių ir darbinėje platformoje dirbančius darbuotojus bei kitus asmenis, susijusius su platforminio įrenginio naudojimu;

28.5. užtikrinti, kad platforminio įrenginio darbo zona būtų aptverta signaliniais aptvarais ir paženklinta įspėjamaisiais ženklais arba kitaip aiškiai pažymėta, ir stebėti, kad į ją nepatektų pašalinių asmenų;

28.6. patikrinti platforminio įrenginio pastatymo ir tvirtinimo būklę kiekvieną dieną prieš darbą ir po stiprių liūčių, vėjo gūsių, šalio ir kitų aplinkos poveikių;

28.7. kontroliuoti, kad platforminis įrenginys darbo pertraukų metu ir baigus darbus

būtų išjungtas gamintojo nustatytoje „nedarbo“ padėtyje ir apsaugotas nuo neleistino naudojimosi;

28.8. nutraukti platforminių įrenginių naudojimą ir darbus iš darbinės platformos atvirame lauke, kai meteorologinės sąlygos pablogėja taip, kad kyla pavojus darbuotojų saugai ir sveikatai;

28.9. neleisti kelti darbinėje platformoje asmenų, nepaskirtų dirbti joje, neleisti naudoti darbinės platformos kaip statybinio keltuvo keliant darbuotojus į pastato aukštus ar kitaip naudoti platforminį įrenginį ne pagal paskirtį.

29. Darbinėse platformose dirbančius darbuotojus paskiria arba platforminio įrenginio savininkas, arba asmuo, atsakingas už darbų vykdymą objekte, kur atliekami darbai naudojant platforminį įrenginį. Darbinėse platformose dirbantys darbuotojai turi turėti reikiamų žinių ir gebėjimų, būti pasitikrinę sveikatą ir turėti sveikatos priežiūros įstaigos išvadą, kad darbuotojas gali dirbti aukštyje. Darbinėse platformose dirbančių darbuotojų mokymo, instruktavimo ir žinių tikrinimo tvarką nustato juos paskiręs darbdavys ar jo įgaliotas asmuo.

30. Darbinėje platformoje dirbantis darbuotojas privalo:

30.1. vykdyti darbo vadovo ir operatoriaus nurodymus;

30.2. prieš lipdamas į darbinę platformą, užsisiegti apraišus (saugos diržą), užsidėti šalną, kitas nustatytas asmenines apsaugos priemones. Patikrinti asmeninių apsaugos priemonių būklę. Kilus abejonėms dėl asmeninės apsaugos priemonės tinkamumo apie tai informuoti operatorių ar darbo vadovą;

30.3. į darbinę platformą įlipti ir iš jos išlipti tik nustatytoje patekties padėtyje. Įlipus į darbinę platformą nedelsiant prisiegti apraišo saugos lyną nustatytoje tvirtinimo vietoje. Draudžiama tvirtinti apraišų saugos lyną prie statinio konstrukcijų ar kitų objektų, esančių ne darbinėje platformoje;

30.4. visus darbus iš darbinės platformos atlikti laikantis darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų, nustatytos darbų technologijos. Draudžiama lipti ant pakeltos darbinės platformos turėklų ir kitų konstrukcijų, nukreipti pakeltą darbinę platformą į kitą padėtį naudojant fizinę jėgą, persisverti per darbinės platformos turėklus, perlįpti iš darbinės platformos ant statinio konstrukcijų ar kitų objektų, naudoti darbinėje platformoje paaukštinimus, kopėčias ir kitas panašias priemones, mėtyti iš pakeltos darbinės platformos įrankius, medžiagas ir kitus daiktus;

30.5. kontroliuoti darbinės platformos kėlimo (nuleidimo) ir valdymo procesą bei apie jo eigą nustatyta ženklų ar pranešimų tvarka informuoti operatorių, perspėti operatorių apie pavojingą darbinės platformos priartėjimą prie kliūčių;

30.6. kilus abejonėms dėl darbinėje platformoje numatomo kelti krovinio svorio viršijimo vardinę apkrovą, apie tai pranešti operatoriui arba darbo vadovui. Draudžiama kelti darbinėje platformoje nestabiliai padėtą krovinį.

31. Platforminio įrenginio priežiūros meistrai, darbo vadovai, operatoriai turi būti papildomai mokomi, atestuojami arba turi tobulinti savo kvalifikaciją šiais atvejais:

31.1. darbdavio (ar jo įgalioto asmens) nustatyta tvarka ir periodiškumu, bet ne rečiau kaip kas 60 mėnesių;

31.2. kai to raštu reikalauja darbdaviui atstovaujantis asmuo, įgaliotos įstaigos ekspertas ar kontroliuojančios institucijos pareigūnas, nustatęs, kad darbuotojas, vykdydamas pareigas, pažeidžia, nevykdo ar nežino darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų ar atitinkamų teisės aktų reikalavimų.

32. Platforminio įrenginio darbas turi būti organizuojamas laikantis šių bendrų saugos reikalavimų:

32.1. visa platforminio įrenginio darbo zona turi būti gerai apšviesta. Jeigu dėl nepakankamo apšvietimo, meteorologinių sąlygų (tiršto rūko, smarkaus snigimo ar pan.) ar kitų priežasčių operatorius ar darbo vadovas blogai mato darbinėje platformoje dirbančių darbuotojų duodamus signalus arba darbinę platformą, platforminio įrenginio darbas turi būti sustabdytas;

32.2. PPI darbams atlikti turi būti tinkamai statomas pagal platforminio įrenginio

naudojimo instrukcijoje nustatytus reikalavimus įrengtoje aikštelėje. Draudžiama PPI statyti ant šviežiai supilto, nesutankinto grunto. Aikštelės nuolydis neturi būti didesnis už didžiausią nurodytą platforminio įrenginio naudojimo instrukcijoje. Statant PPI, reikia numatyti priemones, kad jis neprarastų stovumo dėl vėjo poveikio;

32.3. PPI turi būti naudojamas tik pastačius visas papildomas atramas. Nestatyti papildomų atramų leidžiama tik PPI naudojimo instrukcijoje nurodytais atvejais. Jeigu aikštelės dangos stiprumas arba grunto tankis nepakankamas, stabilumui ir atramos į gruntą plotui padidinti rekomenduojama naudoti papildomus pakankamo stiprumo medinius, neslidžius polimerinius arba iš kitų medžiagų pagamintus inventorinius padėklus. Jeigu gamintojas nepateikia inventorinių padėklų ir nenurodo jų matmenų, gaminamų padėklų stiprumas skaičiuojamas pagal didžiausias PPI sukliamas darbinės apkrovas, o jų atraminis plotas – atsižvelgiant į aikštelės dangos laikomąją galią. Statant PPI ant slidaus pagrindo rekomenduojama naudoti padėklus su dygliais;

32.4. darbu su platforminiu įrenginiu elektros tinklų apsaugos zonoje pagal Elektros tinklų apsaugos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. kovo 29 d. įsakymu Nr. 1-93 (Žin., 2010, Nr. [39-1877](#)), 16 punktą būtina gauti elektros tinklus eksploatuojančio asmens raštišką leidimą. Gavus tokį leidimą, operatoriui išduodamas paskyra-leidimas, kuriame nurodomos saugaus darbo sąlygos;

32.5. veikiančiose elektrinėse, transformatorių pastotėse, transformatorinėse ir elektros tinklų apsaugos zonoje darbai su platforminiu įrenginiu vykdomi vadovaujantis Saugos eksploatuojant elektros įrenginius taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. 1-100 (Žin., 2010, Nr. [39-1878](#));

32.6. darbus iš darbinės platformos galima atlikti tik tada, kai užtikrintos saugaus darbo sąlygos – numatytos priemonės, kad darbuotojas neiškristų iš darbinės platformos, neprisiliestų prie atvirų laidų, kuriais teka elektros srovė, nebūtų prispaustas platforminio įrenginio konstrukcijų prie sienos ar kitų kliūčių, būtų išvengta kitų pavojų, numatytos priemonės avarinės situacijos atveju.

IV. TECHNINĖS BŪKLĖS TIKRINIMAS

33. Platforminio įrenginio techninę būklę nustatyti laiku turi patikrinti įgaliotos įstaigos ekspertas ir pateikti išvadą, ar platforminis įrenginys yra saugus naudoti iki kito techninės būklės patikrinimo. Įgaliotos įstaigos ekspertas techninės būklės tikrinimą atlieka pagal įgaliotos įstaigos parengtas ir patvirtintas platforminio įrenginio techninės būklės tikrinimo procedūras, vadovaudamasis platforminio įrenginio gamintojo pateiktais naudojimo dokumentais, Darbo įrenginių naudojimo bendraisiais nuostatais, šiomis Taisyklėmis ir kitais teisės aktais.

34. Jeigu platforminio įrenginio gamintojas nenustatė kitaip, techninės būklės tikrinimai turi būti atliekami:

34.1. prieš pradėdant platforminį įrenginį naudoti pirmą kartą;

34.2. perkėlus ir sumontavus platforminį įrenginį kitoje naudojimo vietoje, jeigu perkėlimo metu jis išardomas ir vėl surenkamas;

34.3. periodiškai atliekant:

34.3.1. dalinį techninės būklės patikrinimą (toliau – DTP) ne rečiau kaip vieną kartą per 12 mėnesių;

34.3.2. pilnutinį techninės būklės patikrinimą (toliau – PTP) ne rečiau kaip vieną kartą per 36 mėnesius;

34.4. neplaniniais atvejais: po avarijos, gamtos reiškinių poveikio, modifikavimo, konstrukcijų remonto naudojant suvirinimą, neįprastų ar ilgalaikių (ilgesnių kaip 12 mėnesių) prastovų bei kitais atvejais, kai platforminio įrenginio savininkas mano, kad reikia atlikti platforminio įrenginio techninės būklės patikrinimą.

35. Prieš pradėdant platforminį įrenginį naudoti pirmą kartą patikrinama, ar platforminis

įrenginys pažymėtas CE ženklu, ar pateikta EB atitikties deklaracija ir atliekamas PTP. Jeigu platforminis įrenginys visiškai surinktas išbandomas gamykloje ir yra gamintojo atliktus bandymus patvirtinantys dokumentai su bandymų rezultatais ir (arba) išvados, įgaliotos įstaigos ekspertas šių bandymų nekartoja.

36. Perkėlus ir sumontavus platforminį įrenginį kitoje naudojimo vietoje, tikrinama platforminio įrenginio pastatymo ir sumontavimo dokumentacija bei atliekamas PTP.

37. Atliekant platforminio įrenginio techninės būklės patikrinimą po avarijos ir kitais neplaniniais atvejais atliekamas PTP bei papildomai nagrinėjamas avarijos tyrimo aktas, įrenginio techninės būklės įvertinimo po avarijos ar kito įvykio išvados, atliktų ekspertizių, tyrimų ir bandymų išvados, įrenginio atstatymo, remonto, suvirinimo darbų dokumentacija ir kiti techninei būklei įvertinti reikalingi dokumentai.

38. Pasibaigus platforminio įrenginio gamintojo nurodytam naudojimo laikui, o jeigu jis nenurodytas – po 15 metų nuo pirmojo platforminio įrenginio panaudojimo dienos, platforminio įrenginio savininkas, jeigu jis planuoja platforminį įrenginį naudoti toliau, privalo raštu kreiptis į įgaliotą įstaigą dėl platforminio įrenginio pilnutinio techninės būklės patikrinimo. Įgaliota įstaiga, siekdama nustatyti platforminio įrenginio konstrukcijų, sistemų, mechanizmų ir jungčių būklės tinkamumą naudoti platforminį įrenginį pagal gamintojo nustatytą paskirtį, turi atsižvelgti į platforminio įrenginio techninę būklę, eksploataavimo sąlygas ir pagrįstai papildyti pilnutinio techninės būklės patikrinimo apimtį neardomaisiais laikančiųjų konstrukcijų ir suvirintųjų sujungimų bandymų metodais ar kitais papildomai parinktais tyrimais. Pasibaigus platforminio įrenginio naudojimo laikui laikotarpiu tarp pilnutinių techninės būklės patikrinimų gali būti sumažinti atsižvelgiant į techninės būklės tikrinimo rezultatus, tačiau tokie sumažinti laikotarpiai negali būti trumpesni kaip 6 mėnesiai atliekant DTP ir 12 mėnesių atliekant PTP. Platforminio įrenginio savininkas privalo laikytis naujai nustatytų terminų.

39. Jeigu platforminis įrenginys nenaudojamas daugiau kaip 12 mėnesių, savininkas apie ilgalaikę platforminio įrenginio prastovą privalo raštu informuoti įgaliotą įstaigą, su kuria jis yra sudaręs sutartį dėl platforminio įrenginio techninės būklės tikrinimų.

40. Gavusi pranešimą iš savininko apie ilgalaikę platforminio įrenginio prastovą, įgaliota įstaiga privalo įrašyti Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registre, kad įrenginys laikinai nenaudojamas.

41. Atliekant techninės būklės tikrinimą turi dalyvauti platforminio įrenginio priežiūros meistras ir operatorius.

42. Atliekant techninės būklės tikrinimą draudžiama bandymams naudoti krovinius, kurių svoris viršija platforminio įrenginio vardinę apkrovą, jei platforminio įrenginio naudojimo dokumentuose tai daryti uždrausta. Toks platforminis įrenginys bandomas su didžiausiu krūviu, kurį pakelti leidžia vardinės keliamosios apkrovos ribotuvas.

43. Jeigu bandymams reikia atjungti arba specialiai bandymui sureguliuoti platforminio įrenginio vardinės keliamosios apkrovos ribotuvą arba kitus saugos įtaisus, bet gamintojas nėra nurodęs atlikti tokių bandymų, juos atlikti reikia tik tada, kai tai techniškai pagrįsta: po platforminio įrenginio metalinių konstrukcijų remonto, mechanizmų, laikančiųjų lynų arba grandinių keitimo arba remonto, platforminio įrenginio avarijos. Atjungti ir reguliuoti saugos įtaisus leidžiama tik gamintojo įgaliotajam atstovui arba platforminio įrenginio savininko paskirtam darbuotojui.

44. Pilnutinio ir dalinio techninės būklės patikrinimo metu įgaliotos įstaigos ekspertas patikrina platforminio įrenginio naudojimo dokumentų bylą (pasą), platforminį įrenginį valdančių ir prižiūrinčių darbuotojų kvalifikaciją patvirtinančius dokumentus. Jeigu platforminio įrenginio nuolatinę priežiūrą vykdo ne jos savininkas, patikrina, ar sutartis dėl platforminio įrenginio nuolatinės priežiūros sudaryta su licencijuota įmone. Po to atlieka platforminio įrenginio apžiūrą, bandymus ir nustato, ar platforminis įrenginys tinkamas saugiai naudoti, ar tinkamai organizuota nuolatinė platforminio įrenginio priežiūra.

45. Platforminio įrenginio pilnutinio techninės būklės patikrinimo metu turi būti

atliekama:

- 45.1. apžiūra ir veikimo patikrinimas;
- 45.2. statinis bandymas;
- 45.3. dinaminis bandymas.

46. Atliekant dalinį techninės būklės patikrinimą platforminis įrenginys apžiūrimas ir patikrinamas jo veikimas be bandomojo krovinio. Dinaminis ir statinis bandymas neprivalomas. Jeigu įgaliotos įstaigos ekspertas, atsižvelgdamas į platforminio įrenginio techninę būklę, pagrįstai nusprendžia, kad toks bandymas reikalingas, jis turi būti atliktas.

47. Atliekant platforminio įrenginio apžiūrą ir veikimo patikrinimą turi būti įvertinta:

47.1. laikančiųjų konstrukcijų, darbinės platformos konstrukcinių elementų, suvirintųjų sujungimų, grandinių, lynų ir jų tvirtinimo vietų būklė dėl įtrūkimų, deformacijų, korozijos, dilimo ar kitų defektų, šarnyrinių sujungimų būklė dėl ašių ir pirštų tvirtinimo patikimumo ar nudilimo;

47.2. ar darbinės platformos aptvarai, grindys, kojų apsaugai įrengti, kaip nurodyta platforminio įrenginio naudojimo dokumentuose ir atitinka saugos reikalavimus;

47.3. ar įrengti ir tinkamai veikia visi techninėse dokumentuose nurodyti valdymo įtaisai, ar jais valdomi mechanizmai veikia tinkamai ir sklandžiai visame funkcijų diapazone;

47.4. ar tinkamai veikia stabdymo ir avarinio stabdymo įtaisai, apkrovos ribotuvai, galiniai ir avariniai jungikliai;

47.5. elektros kabelių, įžemintuvų, hidraulinės sistemos būklė;

47.6. ar įrengti ir tinkamai veikia visi techninėse dokumentuose nurodyti saugos įtaisai;

47.7. ar tinkamas apšvietimas;

47.8. ar tinkamas avarinio nuleidimo (pakėlimo) mechanizmų veikimas;

47.9. ar tinkamai veikia signalizacija;

47.10. ar užrašai, ženklai, apkrovos ir kitos informacinės lentelės, kurios pagal platforminio įrenginio naudojimo dokumentus turi būti pritvirtintos prie platforminio įrenginio konstrukcijų, valdymo, kontrolės ir saugos įtaisų, lengvai įskaitomos ir suprantamos;

47.11. ar platforminis įrenginys pastatytas, sumontuotas ir įrengtas pagal projektą ir gamintojo pateiktą techninių dokumentų reikalavimus;

47.12. bei turi būti atlikti kiti pagal platforminio įrenginio techninę dokumentaciją nustatyti patikrinimai.

48. Atliekant bandymus su apkrova, bandomasis krovinys išdėstomas tolygiai ant darbinės platformos grindų. Bandymus atlikti su žmonėmis draudžiama. Bandymams naudojami tik pasverti kroviniai.

49. Atliekant statinį bandymą tikrinamas platforminio įrenginio laikančiosios konstrukcijos, darbo platformos ir jos elementų stipris, įrenginio stovumas ar nesvirumas, stabdymo įtaisų veiksmingumas. Jeigu platforminio įrenginio naudojimo dokumentuose nenurodyta kitaip, bandymai atliekami į darbinę platformą pakraunant krovinį, kurio svoris 1,25 karto viršija vardinę apkrovą, pakeliant ją 10–15 cm nuo įlaipinimo aikštelės (PPĮ atveju) arba nuo žemės paviršiaus (KPI atveju) ir laikant 10 minučių. Jeigu platforminiame įrenginyje įrengtas apkrovos ribotuvai, darbinė platforma su ribotuvo leidžiama apkrova pakeliama į 10–15 cm aukštį ir į ją pakraunami papildomi kroviniai kol jų svoris pasieks 1,25 vardinės apkrovos vertę.

50. Statinio bandymo rezultatai pripažįstami teigiamais, jeigu bandymo metu:

50.1. darbinė platforma per 10 minučių nenusileidžia ant įlaipinimo aikštelės ar žemės;

50.2. platforminio įrenginio laikančiojoje konstrukcijoje, jos elementuose ar mazguose neatsirado įtrūkimų, gedimų, liekamųjų deformacijų ar kitų defektų;

50.3. traukos lynas nepraslysta per varantįjį skriemulį.

51. Baigus statinį bandymą atliekamas apkrovos ribotuvo (apsauginio vožtuvo) bandymas. Jei platforminio įrenginio naudojimo dokumentuose nenurodyta kitaip, apkrovos ribotuvai reguliuojamas vardinei apkrovai. Ribotuvai turi suveikti apkrovai pasiekus bandymui nustatytą

ribą.

52. Atliekant dinaminį bandymą tikrinamas platforminio įrenginio mechanizmų ir saugos įtaisų veikimo patikimumas. Jeigu platforminio įrenginio naudojimo dokumentuose nenurodyta kitaip, dinaminis bandymas atliekamas į darbinę platformą pakrovus krovinį, kurio svoris 1,10 karto viršija vardinę apkrovą. Bandymo metu atliekami ne mažiau kaip trys pakėlimo ir nuleidimo (jeigu naudojimo instrukcijoje nurodyta, ir avarinio nuleidimo) ciklai pakeliant ir nuleidžiant darbinę platformą iki kraštinių padėčių. Leidžiama atlikti dinaminį bandymą ir su vardinę apkrovą atitinkančiu krūviu.

53. Po bandymų būtina pakartotinai apžiūrėti svarbiausias platforminio įrenginio konstrukcijų sujungimų ir atramų vietas bei tvirtinimus dėl įtrūkimų ar deformacijų.

54. Atlikęs platforminio įrenginio techninės būklės patikrinimą, įgaliotos įstaigos ekspertas surašo patikrinimo ataskaitą, kurioje pateikiama išvada, ar platforminis įrenginys tinkamas saugiai naudoti, jeigu reikia, nurodo jos saugaus naudojimo sąlygas, taip pat nurodo kito techninės būklės patikrinimo datą, platforminio įrenginio matomoje vietoje (pvz., ant platforminio įrenginio ženklavimo lentelės) pritvirtina neištrinamą žymą (lipduką) su atlikto patikrinimo data (metais), taip pat padaro atitinkamą įrašą platforminio įrenginio priežiūros žurnale. Platforminio įrenginio savininkas platforminio įrenginio matomoje vietoje (pvz., platforminio įrenginio ženklavimo lentelėje) neištrinamai įrašo būsimo dalinio ir (arba) pilnutinio patikrinimo datas. Vieną ataskaitos egzempliorių saugo platforminio įrenginio savininkas, o antrą egzempliorių saugo įgaliota įstaiga iki kito techninės būklės patikrinimo. Įgaliotos įstaigos eksperto atliktų platforminio įrenginio techninės būklės patikrinimų ataskaitas platforminio įrenginio naudojimo dokumentų byloje (pase) savininkas turi saugoti visą platforminio įrenginio naudojimo laiką.

V . BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

55. Asmenys, pažeidę šių Taisyklių reikalavimus, atsako teisės aktų nustatyta tvarka.

TEISĖS AKTŲ, SUSIJUSIŲ SU KABAMŲJŲ IR PASTATOMŲJŲ PLATFORMINIŲ ĮRENGINIŲ NAUDOJIMU, NEBAIGTINIS SĄRAŠAS

1. Lietuvos Respublikos potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatymas (Žin., 1996, Nr. [46-1116](#); 2000, Nr. 89-2742).
2. Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas (Žin., 2003, Nr. [70-3170](#)).
3. Lietuvos Respublikos statybos įstatymas (Žin., 1996, Nr. [32-788](#); 2001, Nr. [101-3597](#)).
4. Lietuvos Respublikos darbo kodeksas (Žin., 2002, Nr. [64-2569](#)).
5. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. birželio 29 d. nutarimas Nr.817 „Dėl teisės aktų, būtinų Lietuvos Respublikos potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatymui įgyvendinti, patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. [57-2053](#)).
6. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gegužės 9 d. nutarimas Nr. 645 „Dėl Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registro įsteigimo ir Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registro nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. [48-1844](#); 2006, Nr. [10-358](#)).
7. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. balandžio 24 d. nutarimas Nr. 391 „Dėl Nuolatinės potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros licencijavimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. [51-1891](#); 2010, Nr. [47-2249](#)).
8. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugsėjo 2 d. nutarimas Nr. 1118 „Dėl Nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. [136-4945](#)).
9. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2000 m. kovo 6 d. įsakymas Nr. 28 „Dėl Techninio reglamento „Mašinų sauga“ patvirtinimo“ (Žin., 2000, Nr. [23-601](#); 2007, Nr. [129-5249](#)).
10. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 1999 m. gruodžio 22 d. įsakymas Nr. 102 „Dėl Darbo įrenginių naudojimo bendrųjų nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2000, Nr. [3-88](#)).
11. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. birželio 30 d. įsakymas Nr. 325 „Dėl STR 2.01.08:2003 „Lauko sąlygomis naudojamos įrangos į aplinką skleidžiamo triukšmo valdymas“ patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. [90-4086](#)).
12. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2004 m. lapkričio 9 d. įsakymas Nr. A1-246 „Dėl Įgaliotų įstaigų prižiūrimų ir valstybės registre registruojamų potencialiai pavojingų įrenginių (nurodant jų parametrus) sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. [166-6070](#)).
13. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. birželio 17 d. įsakymas Nr. A1-287/V-611 „Dėl Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendrųjų nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2011, Nr. [76-3683](#)).
14. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 15 d. įsakymas Nr.A1-22/D1-34 „Dėl Darboviečių įrengimo statybvietėse nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. [10-362](#)).
15. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2004 m. gruodžio 27 d. įsakymas Nr. A1-289 „Dėl Naujų ir naudotų importuojamų potencialiai pavojingų įrenginių techninių dokumentų patikrinimo ir šių įrenginių tinkamumo naudoti Lietuvos Respublikoje pripažinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. [188-7020](#)).
16. Lietuvos Respublikos ūkio ministro 1999 m. gruodžio 27 d. įsakymas Nr. 432 „Dėl

Įrangos ir apsaugos sistemų, naudojamų potencialiai sprogioje aplinkoje, techninio reglamento tvirtinimo“ (Žin., 2000, Nr. [7-198](#); 2002, Nr. [56-2279](#)).

17. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2006 m. rugpjūčio 4 d. įsakymas Nr. A1-232/4-306 „Dėl Potencialiai pavojingų įrenginių avarijų tyrimo nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2006, Nr. [88-3481](#)).

18. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 1999 m. lapkričio 24 d. įsakymas Nr. 95 „Dėl Saugos ir sveikatos apsaugos ženklų naudojimo darbovietėse nuostatų“ (Žin., 1999, Nr. [104-3014](#)).

19. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2005 m. rugsėjo 30 d. įsakymas Nr. A1-262 „Dėl Darbuotojų, dirbančių potencialiai sprogioje aplinkoje, saugos nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. [118-4277](#)).

20. Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. kovo 30 d. įsakymas Nr. 1-100 „Dėl Saugos eksploatuojant elektros įrenginius taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. [39-1878](#)).

21. Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. kovo 29 d. įsakymas Nr. 1-93 „Dėl Elektros tinklų apsaugos taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. [39-1877](#)).

22. Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2004 m. birželio 30 d. įsakymas Nr. 4-258 „Dėl Galios elektros įrenginių įrengimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. [107-4006](#)).

23. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gegužės 31 d. įsakymas Nr. 301 „Dėl profilaktinių sveikatos tikrinimų sveikatos priežiūros įstaigose (Žin., 2000, Nr. [47-1365](#)).

24. Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus 2000 m. gruodžio 22 d. įsakymas Nr. 346 „Dėl Saugos ir sveikatos taisyklių statyboje patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. [3-74](#)).

25. Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus 2005 m. balandžio 20 d. įsakymas Nr. 1-107 „Dėl Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų rengimo ir instruktavimo tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. [53-1817](#)).

**DARNIŲJŲ STANDARTŲ, SUSIJUSIŲ SU KABAMŲJŲ IR PASTATOMŲJŲ
PLATFORMINIŲ ĮRENGINIŲ NAUDOJIMU, NEBAIGTINIS SĄRAŠAS**

1. LST EN 1495 Kėlimo platformos. Bokštinės darbinės platformos.
2. LST EN 1808 Kabamųjų keliamųjų platforminių įrenginių saugos reikalavimai. Projektiniai skaičiavimai, stabilumo kriterijai, konstravimas. Bandymai.
3. LST EN 1037+A1 Mašinų sauga. Netikėtojo paleidimo prevencija.
4. LST EN 12385-1+A1 Plieniniai vieliniai lynai. Sauga. 1 dalis. Bendrieji reikalavimai
5. LST EN 12385-2+A1 Plieniniai vieliniai lynai. Sauga. 2 dalis. Apibrėžtys, žymėjimas ir klasifikavimas.
6. LST EN 12385-3+A1 Plieniniai vieliniai lynai. Sauga. 3 dalis. Naudojimo ir techninės priežiūros informacija.
7. LST EN 349+A1 Mašinų sauga. Mažiausi tarpai žmogaus kūno dalims nuo traiškymo apsaugoti.
8. LST EN 60204-1 Mašinų sauga. Mašinų elektros įranga. 1 dalis. Bendrieji reikalavimai.
9. LST EN 60204-32 Mašinų sauga. Mašinų elektros įranga. 32 dalis. Reikalavimai, keliami kėlimo mašinoms.
10. LST EN 61310-1 Mašinų sauga. Rodymas, ženklinimas ir paleidimas. 1 dalis. Reikalavimai regimiesiems, girdimiesiems ir lytimiesiems signalams.
11. LST EN 61310-2 Mašinų sauga. Rodymas, ženklinimas ir paleidimas. 2 dalis. Ženklavimo reikalavimai.
12. LST EN 61310-3 Mašinų sauga. Rodymas, ženklinimas ir paleidimas. 3 dalis. Paleidiklių išdėstymo ir veikimo reikalavimai.
13. LST EN 842+A1 Mašinų sauga. Regimieji pavojaus signalai. Bendrieji reikalavimai, projektavimas ir bandymas.
14. LST EN 981+A1 Mašinų sauga. Girdimųjų ir regimųjų pavojaus bei informacijos signalų sistema.
15. LST EN ISO 12100 Mašinų sauga. Bendrieji projektavimo principai. Rizikos vertinimas ir jos mažinimas.
16. LST EN ISO 12100-1 Mašinų sauga. Pagrindinės sąvokos, bendrieji projektavimo principai. 1 dalis. Pagrindiniai terminai, metodika.
17. LST EN ISO 12100-2 Mašinų sauga. Pagrindinės sąvokos, bendrieji projektavimo principai. 2 dalis. Techniniai principai.
18. LST EN ISO 13849-1 Mašinų sauga. Valdymo sistemų dalys, susijusios su sauga. 1 dalis. Bendrieji projektavimo principai.
19. LST EN ISO 13850 Mašinų sauga. Avarinio stabdymo įranga. Projektavimo principai.
20. LST EN ISO 13857 Mašinų sauga. Saugūs atstumai trukdantys viršutinėmis ir apatinėmis galūnėmis pasiekti pavojingąsias zonas.
21. LST EN ISO 14122-1 Mašinų sauga. Nuolatinės priėjimo prie mašinų priemonės. 1 dalis. Priėjimo tarp dviejų lygių fiksuotų priemonių parinkimas.
22. LST EN ISO 14122-2 Mašinų sauga. Nuolatinės priėjimo prie mašinų priemonės. 2 dalis. Darbinės platformos ir praėjimo takai.
23. LST EN ISO 14122-3 Mašinų sauga. Nuolatinės priėjimo prie mašinų priemonės. 3 dalis. Laiptai, laiptinės kopėčios ir turėklai.
24. LST EN ISO 14122-4 Mašinų sauga. Nuolatinės priėjimo prie mašinų priemonės. 4 dalis. Stacionariosios kopėčios.

25. LST EN ISO 14121-1 Mašinų sauga. Rizikos vertinimas. 1 dalis. Principai.

26. LST EN ISO 15607 Metalų suvirinimo procedūrų aprašas ir patvirtinimas.
Bendrosios taisyklės.

27. LST EN ISO 7731 Ergonomika. Pavojaus signalai viešosiose ir darbo vietose.
Girdimieji pavojaus signalai.
